

čkeja vsak četrtek in
večja s poštnino vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 32 din.,
pole leto 16 din., četr leta
8 din. Izven Jugoslavije
36 din. Narocnina se pošije
na upravnico "Sloven-
skega Gospodarja" v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
Ali se dopolnila do od-
povedi. Narocnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 150 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Roko-
psi se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema narocnino,
inserate v reklamaciji.

Cene inseratom po doge-
voru. Za večkratne ogla-
primere popust. Nezaprte
reklamacije so pošnute
prosle.

Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.603.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

89 številka. MARIBOR, dne 25 septembra 1924.

58. letnik

Dva tabora.

Ko so pred dolgimi desetletji vodili Srbijo dvorjani, oficirji in pa politiki, ki niso imeli prav nobenega stika z narodom, se je korupcija in zloraba oblasti tako strahovito razpasla, da je moral reči eden od ljudskih voditeljev, da v Srbiji ne bo prej reda in poštenja, dokler vsaj enega ministra ne oderejo in njegove kože ne obesijo na skupščinsko steno. Tedaj se je proti vladu, ki je ljudstvo samo izrabljala ter zasmehovala vse njegove upravičene zahteve, dvignila radikalna stranka in njeni ustanovitelji so spravili na zborovanje v Banjici stotisoč srbskih seljakov. Zahtevala se je sprememba ustave in vlada se je moral tež zahtevi tudi udati. Radikalna stranka je bila tedaj ljudska stranka, vodila je pravo ljudsko politiko in zato je tudi toliko dosegla. S časom in celo prav hitro je pa začelo kopneti poštenje in umevanje ljudskih zahtev na vodilnih mestih, stranka je prejemala iste korupcijoniste, proti katerim se je poprej borila in danes je ta stranka tako daleč, da je za njeno politiko glavno vprašanje, kako bi se dalo rešiti Pašiča, njegovega sina Radeta, bivše ministre Lazico Markoviča, Velizarja Jankoviča in vse druge, ki so si na škodo naroda nagrabili v politiki velikansko premoženje ter so vedno hujše izrabljali oblast.

Omudeževani pravaki radikalne stranke se danes posvetujejo, kako bi z najetimi in podkupljenimi pristaši povzročili nerede ter se zopet prerili do oblasti. Radikalna stranka se je pod Pašičevim vodstvom odrekla pravi in poštemi ljudski politiki in ljudstvo nastopa proti njej. V zadnjem desetletju nekdanje Srbije je ljudstvo v politiki vedno manj odločevalo in šele po več letih skupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev je prava ljudska politika zavzela veliki razmah in sicer v pravem pomenu besede pri Slovencih in Hrvatih. Zadnje državnozborske volitve se lahko imenujejo pravo narodno glasovanje. Po duhu in želji ljudske politike so dobili Slovenci, kakor tudi Hrvati enotno politično zastopstvo. Od srbskih volilcev je sicer Pašič s svojo radikalno stranko odnesel večino, a ta večina mu ni bila poverjena za vedno in prostovoljno, ampak s svojimi agitatorji si jo je izsilil in prigoljufal. Slovensko in hrvatsko ljudstvo je že večkrat sijajno dokazalo, da je zavedno, prostovoljno ter zaupljivo poverilo svoje vodstvo in svojo politiko stranki, ki je pri volitvah dobita do malega vse mandate, v Srbiji pa Pašič že dolgo časa vedno manj doseže s svojimi pozivi na ljudstvo. Ko je bil še na vladu in je od kralja zahteval, da se mu poveri razpis volitev, je na shodu v Bjelini v Bosni mesto pričakovanih stotisoč, spravil skupaj le pičlo število poslušalcev in še ti so bili po večini podkupljeni in s silo prignani na shod. Tedaj je Pašič grozil s krvjo

in ko je na shodu v Beogradu to še v izdatnejši meri ponovil, je bil obisk shoda še slabši in naravnost neznaten za tako veliko mesto.

Pašič—Pribičevičevi pozivi pri ljudstvu zato nimajo odziva, ker odklanjata ta dva politika sporazum, ki je od Srbov vedno bolj zaželen, ko se tako pogosto in tako veličastno izraža in priporoča od strani Slovencev in Hrvatov. Od nastopa sedanje vlade pa do zadnjega velikanskega zborovanja Radičeve stranke v Zagrebu so vpili Pašič—Pribičevičevi pristaši, da je vlada odvisna od Radičeve milosti, ko je pa na zagrebškem zborovanju Radič naznani vstop hrvaških poslancev v vlado, se je pa to vpitje in laganje v toliko spremenilo, da čitamo sedaj po Pašičevih in Pribičevičevih listih, kako bo Radič druge člane vlade samo izrabil ter državo spravil v največjo nevarnost. Tako in podobno vpitje je od prvega početka najostudnejši izrodek pokvarjenih in brezvestnih politikov in ljudskih sleparjev. Prejšnja Pašič—Pribičevičeva vlada se je držala samo vsled tega na površju, ker so bili Radičevi poslanci doma meneč, da v Beogradu nimajo delati s kom sporazuma. Ko je pa Hrvatska republikanska seljska stranka začela posnemati našo Slovensko ljudsko stranko, ki že od nekdaj zasleduje z vso odločnostjo pot sporazuma, je bilo pa Pašič—Pribičevičevega vladanja konec. Prej od Pašič—Pribičevičeve strani nihče ni dejal, da živi vlada od Radičeve milosti, ko je pa sedanja vlada prvič stala pred vsemi poslanci beograjskega parlamenta in je dobita doslej največjo število glasov, se je pa naenkrat začelo lagati to, kar bi se dalo reči z vso upravičenostjo glede prejšnje vlade.

"Državna politika" Pašiča in Pribičeviča je hotela, da postanejo Slovenci in Hrvati »manjši od makovega zrna«. Tej politiki se je od prvega početka najodločnejše upiralo slovensko in hrvatsko ljudstvo in končno so začeli tudi uvidevati, da države ne tvori in ne vzdržuje sile, ampak sporazum in da sta Pašič in Pribičevič protijudiska politika najslabše in najnevarnejše vrste. Srbski kmetje niso pozabili, kako se je tudi v Srbiji nekdaj vodila prava in poštena ljudska politika in danes imamo že dva ostro ločena tabora v Jugoslaviji: Pašič—Pribičevičeva politika na temelju nasilja in prava ljudska politika Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju sporazuma.

Tridesetletnica bralnega društva v Gornji Radgoni.

"Slovenski Gospodar" je v obširnih člankih poročal o ustanovni slavnosti in o slovenski proslavi deset-

Kmalu je našla, da imajo vrata tudi znotraj ključavnico. Koj jih je skrbno zaklenila.

Našli sta tudi zapah. Težek je sicer bil za njune slabotne roke, dvajset let ga že ni nihče premaknil in ujedel se je v svojo lego, pa z združenimi močmi sta ga po dolgem trudu končno vendarle položili pred duri.

Nato pa sta sedli in čakali —.

XIV.

Trzan reši življenje svojemu bratrancu Claytonu in gospodični Ini Porter.

Toliko novih in čudnih reči je Trzan tisti dan videl in doživel, da se mu je od samega čudenja že v glavi vrtelo.

Da so neznani ljudje res njegovega rodu, o tem ni dvomil niti najmanj. Seveda mu niso posebno ugajali, ti belokožci. Kolikor je dosedaj viden o njih, mu je rodilo prepričanje, da so prav taki krvoločneži kakor črnci, in hujši ko divje živali.

Vendar pa je opazil, da si niso vti enaki. Pritlikavi Snake in njegovi tovariši so se odurno obnašali in nasilno, nosili so morilno orožje in so bili vsak hip pripravljeni koga ubiti. Te je sovražil.

Drugi pa, ova stara moža in mlajši v beli obleki ter obe ženski, ti so mu ugajali. Niso nosili grmečega orožja in mirno so se obnašali. Viden je sicer, da je mlađi mož pobral samokres, ga skril pod obleko in ga pozneje izročil ženski, ni razumel njihovega obnašanja, pa že samo dejstvo, da so oboroženi mornarji prgnali neoborožene ljudi na obal in jim grozili, že to je povedalo bistrounnemu Trzalu, da so eni hudobni, drugi pa dobri. Najbrž so ujetniki, je zasodil. Slične dogodke je viden že med črnci.

letnice Kmetijskega bralnega društva v Gornji Radgoni. Doslednost zahteva, da tako ravna tudi o proslavi tri-desetletnice tega društva.

Tridesetletni jubilej tega velevažnega kmetskega prosvetnega društva se je v nedeljo, dne 14. septembra obhajal na slovesen način. Predpoldne je bila cerkvena proslava društvenega jubileja. Poslanec dr. Hohnjec je imel pridigo, v kateri je razpravljal o važnosti prosvetnega dela med ljudstvom ter tolmačil prava načela katoliške in slovenske prosvete. Potem je služil slovesno. mašo za žive in rajne ude bralnega društva.

Popoldne je bila v društveni dvorani v Posojilnici svečana proslava tridesetletnega jubileja. Dvorana je bila polna, da ni mogla sprejeti vseh obiskovalcev. Poleg domačinov, ki so bili zbrani v tako velikem številu, so prišli zastopniki katoliških prosvetnih organizacij od Sv. Jurja na Ščavnici, od Sv. Križa pri Ljutomeru, od Sv. Benedikta v Slov. gor, iz Veržej ter tudi iz drugih krajev. Predsednik društva, g. kaplan Sajovic se je po pozdravnih besedah, ki so vejale navzočim, s hvaljenostjo spominjal umrlih udov in odbornikov društva, zlasti vrlega, za vse dobro vnetega in delavnega Janka Pelcla.

Poslanec dr. Hohnjec je v slavnostnem govoru oral prosvetno gibanje med slovenskim ljudstvom, koje je med narodom vzbudil naš veliki Slomšek z znanim klicem: »Le bistrimo si glave, ne dremajmo zaspiani, rodovom tujim vsi prodan!« Slomšek je uvidel, da bi se duševno spanje našega ljudstva moglo pretvoriti v smrtno spanje, iz katerega se naš narod ne bi probudil nikdar več. Naš malo narod mora živeti od duha. Njega ne more vzdržati ne številnost njegovih članov ne bogastvo, ne materialna sila. O našem ljudstvu velja ono svetopisensko načelo: »Duh je, ki oživila«. Duh pa živi poleg milosti od resnice. Zato so vsi pravi prijatelji našega ljudstva, ki so postali dediči prelepih Slomškovih načel, širili med narodom izobrazbo ter so v to svetu zaščivali primerne in potrebne organizacije.

Dr. Hohnjec je potem obširno razpravljal o zgodovini gornjeradgonskega bralnega društva, ki je bilo ustanovljeno 16. septembra 1894. Številni dopisi v »Slovenskem Gospodarju« dokazujojo, s kako velikimi težavami se je moral vojskovati mlado društvo. Ni mu samo nasprotovala dosedanja nezavednost širjih ljudskih krogov, marveč še posebno sovraštvo nemškutarjev pod vodstvom znanega orehovskega Bračka. »Slovenski Gospodar« je v svojem broju od 4. oktobra 1894 posvetil uvodni članek nasprotnikom gornjeradgonskega bralnega društva. V tem članku piše: »Najbolj se jezi in najbolj hujška proti bralnemu društvu orehovski Bračko. Pri njem je to čisto naravno. Kajti od sedaj naprej je bojni klic: Tu Bračko, tu bralno društvo. Očitnih

Sklenil je, da bo mornarje skrbno opazoval, njihove ujetnike pa branil in jim pomagal, če bo treba.

Za sedaj pa so ga zanimale druge reči.

Predvsem se je čudil, čemu da sta stara moža odšla v džunglo in čemu je šel mlajši za njima.

Da bi se ti beli ljudje utegnili v pragozd izgubiti ali da bi je utegnila zadeti nesreča, na to seve ni mislil. Zanj je bila pot po džungli prav tako zanesljiva in varna kakor za nas glavna ulica velikega mesta.

Pa vkljub temu je sklenil, da pogleda za njima. Radoveden je bil, beli ljudje so ga zanimali, rad bi bil videl, po kaj so šli v pragozd. Ženski sta bili varni v koči, mornarji so odveslali s čolnom na ladjo. Tu na obali ga trenutno nihče ni potreboval.

Skočil je v veje in pohitel za mladim belokožcem.

Ni ga bilo težko najti.

Iz daljave sem so se še čuli njegovi klici, seveda jih je ujelo le bistro uho Trzanovo, in dovolj razločno sled je tudi pustil za seboj.

Kmalu ga je našel.

Ob deblu je slonel in si brisal potno čelo. Ves zdenian in utrujen je bil.

Trzan je počenil za gosto vejevje in napeto opazoval svojega belega rojaka.

Od časa do časa je še zaklical, pa vedno slabeje in obupneje. Trzan je uganil, da menda kliče tovariša.

Že je hotel stopiti k njemu in mu povedati, da išče v čisto napačni smeri — viden je sled obeh starih mož malo prej v goščavi —, ko zagleda nedaleč v stran rumejo gibčno žival, ki se je plazila proti belokožcu.

Sita je bil, leopard.

Trzan je čul rahlo šuštenje trave in čudil se je, kako da se mladi mož ne gane.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

25

Nemi in preplašeni sta obstali ženski ter zrli na sledo dne davne, skrivnostne žaloigre. Kdo so pač bili tile ubogi ljudje —? Kaka nesreča jih je doletela —? Kako let že leže tu njihove kosti, nepokopane, preblede in preberele —?

Ino je streslo —.

Ali ni nje in njenih prijateljev, ki so jih uporni mornarji nameravali izpostaviti na tem pustem, negotoljubnem obrežju, — ali ni njih samih čakala morebiti enaka usoda —?

»O, Ine —, Ine —!« je tužno zajavkala Barba, ali od strahu, ali od sočutja, ali iz dolgega časa, kdo ve.

Ine jo je nekaj časa molče poslušala, nato pa je nepotrebežljivo zacepetala.

Kaj je pomagalo javkanje in tugovanje in misel na negotovo bodočnost! Trenutni položaj je zahteval vso krepko voljo in odločnost!

»Molči že vendar, starica!« ji je zapovedala. »Saj nisi otrok! S svojim tarnanjem le še poslabšaš najin že itak dovolj nesrečen položaj!«

Z negotovim, drhtečim glasom je končala. Prav ni tako pogumno jih ni bilo pri srcu, kot so donele njene besede. Oče in njegov prijatelj izgubljena v pragozdu, Clayton, njihov edini zaščitnik, kdove kje kdaje se vrne —! Sama je z boječo ženico —.

Brezup se je je loteval —.

Pa treba je bilo vsaj nekaj storiti za brambo.

Bračkovi pristašev Slovenci ne bodo spreobrnili; pa jih tudi ne marajo, ker jim za take ljudi prav nič ni. A ostalim kmetom, ki so dosedaj okoli blodili, kakor izgubljene ovce, ne vedoč, kam bi se obrnili in komu bi verjeli, dajamo to pomisli: Kaj more Bračko ponujati? Nič. On je sam vesel, če njemu kdo kaj ponudi. On nosi sicer sedaj še svojo slavo okoli, a vse je minljivo na svetu, in tako tudi Bračkova slava. Kakšno zaslonbo ima Bračko za prihodnjost? Nobene. On se ne more sklicevati na svoje znanosti, ker jih nima; on se ne more sklicevati niti na pošteno voljo, ker volje, kmetu kaj dobre storiti, dosedaj še ni pokazal. Njegovo delovanje je le kruhoborstvo. Drugače pa je pri bralnem društvu. V njem si podajajo roke duhovni in posvetni gospodje in kmetje. Prvimi stoji na strani učenost, slednjim pa znanje kmečkih razmer in potreb. Ti kmetje blagrujejo bralno društvo, ker so razumni in vedo, kako koristno bo bralno društvo delovalo. Ako bi o tem ne bili prepričani, ne bi bili pristopili k društву. Vi ostali kmetje pa volite sedaj: Tu Bračko, tu bralno društvo!«

Kljub vsem velikim potežkočam je društvo med ljudstvom pognalo korenine ter je rastlo in se razvijalo in jačalo. Na občnem zboru 3. februarja 1895 se je ugotovilo, da ima društvo že preko 130 članov ter razpolaga s knjižnico, ki obsega nad 500 knjig. Pri tej priliki je takratni knjižničar, g. kaplan Kosar, ki je že med rajnimi, pa je imel za razvoj društva največje zasluge, pominil: »Naj se čitalo knjige ne samo pripovedne, mar več tudi gospodarske vsebine, ker je vsakemu treba izobraženosti v svoji stroki.«

Napredovanje društva je bilo v tesni zvezi z obilnejšim pristopom mladine k društvu. Na občnem zboru leta 1901 se je moglo konstatirati veselo dejstvo, da se je za društvo začela zanimati mladina. In o priliki občnega zборa leta 1903 je »Slov. Gospodar« zapisal: »Posebno so pokazali naši vrli mladeniči in dekleta, kako se zelo zanimajo za bralno društvo in njegovo delovanje. Vera in narodnost danes giblja svet, z njima mora računati vsak razsoden človek, nju se mora vsak zavestati.«

Leta 1904, dne 25. septembra je bralno društvo na svečani način obhajalo desetletnico svojega obstoja in dela. Pri tej priliki je bila blagoslovljena društvena zastava. Pri blagoslovitvi je kumoval dvorni svetnik in državni poslanec dr. Ploj, govor pa je imel sedanji minister prosvetne dr. Korošec, ki je bil urednik »Slov. Gospodarja«. Zanimivo je, da je politična oblast v nekdanji državi to zastavo kontumacirala, ker je na njej podoba slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Zastava se ni smela pokazati v javnosti. Še le sedanja država je odstranila ta značilni in škandalozni kontumac.

V poročilu o nadaljnem razvoju in delovanju društva je dr. Hohnjec omenil ime rajnega Janka Pelcla, ki ga je »Slov. Gospodar« v poročilu o proslavi društvene desetletnice imenoval »dušo bralnega društva«. Ta plemeniti mož v kmetski suknji je v istini bil duša ne samo bralnega društva, mar več vsega narodnega gibanja. S svojimi plemenitimi deli si je zasluzil, da ga ohramimo v hvaležnem spominu ter posnemamo njegovo požrtvovalnost in žilavo delavnost. Slomšek nas opominja: »Kdor svojih prednikov ne časti, njih naslednik bili vreden ni.«

Dr. Hohnjec je končno začrnil naloge društva v sedanosti in smernice društvenega delovanja. Društvo je

Ali ne čuje —? Nikdar poprej se trزانu Šita ni zdel tako neroden pri zalezovanju plena — in vendar se beli človek ni zmenil zanj!

Ne, gotovo ne čuje —!

Šita je skrčil prožni hrbet in se pripravil za skok.

Tedaj pa je zarjavel v gozdu divji, strašni, izvajajoči bojni krik Kršakovega rodu. Džungla je umolnila, ptiči so utihnili, v nemem strahu so se poskrile živali in Šita, krivočni, drzni ropar, je planil skokoma v goščavo in urno izginil s pozorišča.

Claytona pa je stresla smrtna groza. Kri mu je zaledela ob strašnem glasu, lasje so se mu naježili in oči so mu kakor okamenele strmele v kraj, odkoder je glas prišel.

Ni bil strahopetnež, pa če je kedaj kdo v življenu čutil, da mu smrt s svojimi ledenimi prsti sega po srcu, — Cecil Clayton, najstarejši sin lorda Greystoke, jo je tistikrat čutil.

Strašni glas je do skrajnosti napel vse njegove žive. Kako bi pač naj bil siromak vedel, da ga je prav ta strašni glas rešil gotove smrti pod kremplji krvoločnega leoparda — in kako bi naj vedel tudi tu, da je ta grozni, divji glas prišel iz grla njegovega lastnega, pravega bratranca, sina njegovega strica Claytona, ki ga je že zdavnaj imel za mrtvega —.

Večerilo se je, mrak je legal na gosto džunglo.

Claytona so je lotevala malodušnost in negotovost. Ali naj gre še dalje in išče profesorja Porterja in njegovega tovariša ter pri tem sam pogine po noči v džungli, ki gotovo mrgoli roparskih živali, — ali pa bi se vrnil h koči, kjer bi vsaj lahko pomagal. In jo branil, če bi bilo treba?

Težko mu je delo, da bi se vrnil brez očeta k njej, pa še huje ga je mučila misel, da je sama in brez varuha v

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah!
Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

izvršilo veliko narodno obrambno delo. Gospod župnik Josip Lončarič, ki je kot kaplan v Gornji Radgoni vneto v vztrajno deloval na društvenem polju, je v svojem pismu bralnemu društvu o priliki njegove tridesetletnice po pravici in brez pretiravanja mogel to trditi: »Št. Ilj na severu in Sv. Peter na vzhodu sta rešila Slovenske gorice.« Ta naloga tudi v bodoče ne bo popolnoma odpadla. Na državnih mejah je treba več narodne zavesti, kakor po drugih krajih, ki ležijo v notranjosti države. Društvo bo torej svojo tradicionalno nalogu moglo in moralno vršiti naprej.

Državna meja nalaga društvu dolžnost živahnega, urejenega in vsestranskega dela že radi sosečine drugih držav. Po izobrazbi ljudstva, ki prebiva na meji, sosedje iz drugih držav presojajo kulturno stopnjo celega naroda. Čim višja, globlja in širja bo izobrazba našega ljudstva na meji, tem boljša bo mednarodna sodba o kulturni vrednosti ne samo našega ljudstva, mar več tudi naših bratov proti jugu. In ravno ta ozir na naše hrvatske in srbske brate mora biti za nas nagib, da ne popustimo na polju ljudsko-izobraževalnega dela, mar več da to svoje delo poglobimo in razširimo. Čim višje bomo dvigali svoj narod v prosveti in omiki, tem bolj bo naš zgled naše brate silil k temu, da vzamejo plug prosvete energično v svoje roke, ter začnejo po načrtu, temeljito in dosledno orati ledino ljudske izobrazbe.

Zbrano občinstvo, med katerimi so bile zastopane vse stranke, je govor dr. Hohnjeca sprejelo z velikim in vsestranskim odobravanjem. Predsednica Dekliške zveze, Nežika Osojnik je nato razločno in navdušeno deklamirala pesem, ki jo je za tridesetletni društveni jubilej sestavil g. Matija Zemljč, župnik pri Sv. Tomažu. Govorila sta še tudi g. Jakob Zemljč iz Radencev, ki je pred 30 leti kot mladenič govoril na ustanovnem shodu društva, in g. Janko Čirič, ki je pred leti kot povodnja pozrtvovalno deloval v društvu. Za zabavo občinstva je skrbel društveni pevski zbor, moški in mesani, ki je pod spremnim vodstvom g. Potočnika prelepo zapel celo vrsto pevskih točk. Tudi tamburaški zbor je dobro izvršil svojo nalogu. Cela prireditev je bila dobroj proslavi tridesetletnega društvenega jubileja ter je na vse napravila utis, ki je vreden ljudskega kulturnega društva,

J. Blaževič:

Rodne in malorodne trte.

Da bi se dokazalo na podlagi demonstrativnega nasada razliko v pridelku iz rodnih in malorodnih trt, se je upeljal sledeči poizkus:

Od sort: beli peček, črni burgundec, beli rizling, ši-

roka, upornih, divjih mornarjev in v bližini nevarne džungle.

Morebiti pa se je profesor Porter že vrnil s svojim tovarišem —?

Da, skoraj gotovo da se je že vrnil!

Opustil bo torej nepotrebljeno iskanje, šel lo h koči. Če se morebiti res še nista vrnila, — saj se lahko jutri na vse zgodaj še enkrat odpravi na lov za njima —.

Tako je ugibal Clayton in tema se je delala.

Nazadnje se je odločil, stopil je in opotekajoče se ob štorih in koreninah in butajoč z glavo ob debla zdaj tu zdaj tam je lezel naprej v smeri, ki je mislil da vodi h koči.

Trzan se je čudil.

Mladi belokožec je obrnil hrbet obrežju in koči ter šel v čisto nasprotno stran vedno globlje v džunglo, v smeri proti naselbini črncev Mbonginega rodu.

Mož se mu je zdel nerazumljiv —.

Kdo bo šel v globoko džunglo in v naselbino krvoločnih črncev oborožen s samo sulico —? In niti vajen je ni, tako je zasodil Trzan, ko je videl, kako nerodno nosi beli neznanec svoje orožje. In če išče svoja dva tovariša, zakaj ne gre po njuni sledi, ki je dovolj razločno tekla po gozdu malo niže od kraja, kjer sta stala —.

Mladi mož je izgubljen je zasodil Trzan. In žal mu je bilo zanj.

Čudno nagnjenje je čutil za mladega človeka, najbolj mu je ugajal izmed vseh belih ljudi, kar jih je danes videl. Tako si je mislil svoje bele rojake, ko je o njih bral v knjigah, prav take kot je bil mladi mož v beli obleki —.

Kaj bo z njim —?

Trzan je poznal džunglo in vedel, kako je posebno po noči nevarna.

pon (mozlavc) in traminec, kojih večje ali manjše število malorodnih trsov bolj zmanjša pridelek, kakor pri drugih sortah, smo izbrali eden roden in eden maloroden trs ter ju opazovali tri leta na njuno rodnost, odvzeli cepiče od vsakega rodnega, kakor tudi malorodnega trsa in s tem poceplili podlogo Portalis. Podlage za rodne in malorodne vrste zgoraj imenovanih sort izvirajo od enega in istega trsa. Na ta način je vsak vpliv na izid poizkuza popolnoma izključen, tembolj, ker so cepljenke sajene v oddelke, ležeče drug poleg drugega pod enakimi klimatičnimi in zemeljskimi razmerami.

Kakor hitro so začele trte roditi, se je opažala že na zunaj očividna razlika med oddelki; še večjo razliko kažejo številke, ki označujejo težo natrgega grozda, za dobo od 1908 do 1912 in od 1921 do 1923 in ki so razvidne iz sledeče tabele:

Letnik	Beli peček		Rodeni		Malorodeni	
	kg grozda	1 mošta na 1 ha	kg grozda	1 mošta na 1 ha	kg grozda	1 mošta na 1 ha
1908	15.900	11.130	5.104	3.572		
1909	14.900	10.480	3.104	2.172		
1910	5.333	3.733	381	266		
1911	19.238	13.466	7.619	5.333		
1912	10.666	7.466	3.047	2.132		
1921	15.619	10.933	3.809	2.666		
1922	20.952	14.666	4.952	3.466		
1923	4.190	2.933	343	240		

Letnik	Črni burgundec		Rodeni		Malorodeni	
	kg grozda	1 mošta na 1 ha	kg grozda	1 mošta na 1 ha	kg grozda	1 mošta na 1 ha
1908	8.916	6.397	983	727		
1919	6.052	4.478	2.333	1.726		
1919	4.869	3.603	666	492		
1911	—	—	—	—		
1912	12.333	9.126	2.000	1.480		
1921	8.034	5.945	1.454	1.075		
1922	9.788	7.245	2.181	1.673		
1923	7.791	5.768	545	403		

OMECA
To je ura za vse življenje!

Kako se bo belokožec branil —? Orožja ni imel razen sulice in te ni znal rabiti, nič ni slišal, nič ni viden —. Dobrodošel plen bo divjim rōparicam, če ga ne reši —.

Da, res, glej —! Tamle se plazi Numa, lev, komaj par korakov desno od belokožča —!

Topot je tudi Clayton čul bližajočega se sovražnika. Plašno je zrl v negotovi mrak, da bi ga ugledal.

Tedaj zagrimi čisto blizu njega grozeče rjovenje levovo, da je strahotno odmevalo po tihi džung

Beli rizling

Letnik	Roden		Maloroden	
	kg grozinja 1 mošta na 1 ha	kg grozinja 1 mošta na 1 ha	kg grozinja 1 mošta na 1 ha	—
1908 . . .	2.212	1.592	—	—
1909 . . .	5.835	4.201	—	—
1910 . . .	5.411	3.896	—	—
1911 . . .	6.750	4.860	—	—
1912 . . .	3.500	6.120	—	—
1921 . . .	4.545	3.272	—	—
1922 . . .	6.545	4.712	—	—
1923 . . .	4.618	3.324	—	—

Sipon

Letnik	Roden		Maloroden	
	kg grozinja 1 mošta na 1 ha
1908 . . .	9.650	7.227	5.634	4.224
1909 . . .	9.418	7.063	9.566	7.174
1910 . . .	9.454	7.090	5.333	3.999
1911 . . .	15.090	11.317	5.913	4.434
1912 . . .	15.666	11.749	4.000	3.000
1921 . . .	23.565	17.674	7.833	5.874
1922 . . .	23.303	17.478	10.666	7.999
1923 . . .	2.608	1.956	1.900	1.425

Rdeči traminec

Letnik	Roden		Maloroden	
	kg grozinja 1 mošta na 1 ha
1921 . . .	10.500	7.245	3.911	2.698
1922 . . .	19.000	13.110	8.000	5.520
1923 . . .	5.166	3.564	3.318	2.289

Na 1 ha s 8000 trsi dobimo potem tukem tekom 3–8 let poprečno množino mošta pri:

Sorta	100 kg grozinja 1 mošta	Rodenski		Maloroden
		hl	hl	na 1 ha
Belem pečku . . .	70	93	24	
Črnem burgundcu . . .	74	60	10	
Belem rizlingu . . .	72	40	—	
Siponu . . .	75	102	47	
Rdečem traminetu . . .	69	79	35	

Da zaostaja rizling v rodovitnosti za drugimi sortami, tiči vzrok v tem, da slučajno nismo vzeli cepičev od najbolj rodnega trsa. Ta sorta ima v različnih parcelah in na različnih podlogah, kakor Chasselas-Berlandieri, Aramon-Rupestris, Rip.-Berld. in drugih trse, ki so bogatejše obloženi z grozjem, ki niso izbrani, t. j. rodni in malorodni trsi, ki dajo poprečno v letih na 1 ha 60–70 hl in še več mošta.

S skrbno izbiro cepičev najrodovitnejših trt se bi dala količina ravno pri tej sorti za mnogo pomnožiti.

Kako previdni, moramo biti pri cepljenju te sorte, kaže tabelo malorodnih trt, ki sploh ne rode.

Poizkusi se nadaljujejo, kažejo pa že zdaj veliko gospodarsko važnost, ako smo skrbno izbirali trte, od katerih vzamemo cepiče.

Zanesljive cepiče dobimo, če označimo vsako leto najbolj rodne trse, t. j. od septembra do trgovatve, bodisi z volno ali z pločevinastimi znamkami, opremljene z letnim kom. Cepiči se odvzamejo le od onih trt, katere imajo največ označ in sicer samo tiste cepiče (rozge), ki so rastli na dvoletnem lesu (rezniku in locnu) in vrhutega imajo grozdne pečle od zadnje trgovate.

S pomnoženjem — v našem slučaju s cepljenjem — se dajo nedvomno lastnosti materne rastline prenesti na zaroč ali potomce. Nam je dana možnost pomnožiti pridelek malorodnih sort z rodnnimi trtami in zboljšati njihovo kulturo v večji meri, kakor se je to zgodilo do sedaj. Posebno bi se naj v tej smeri postopalo pri našem starem domaćem Šiponu, ki kaže veliko trsov z neenakimi jagodami in redkimi grozdi. Vinogradniki so mišljena, da je to povzročil le samo mimogrede slab cvet. Prikazen je tu in je ne upoštevajo. Čeravno v marsikaterih letih vpliva vreme na rodovitnost trt in so podvrženi temu vplivu tudi rodni trsi, vodi vendar natančnejše opazovanje prekmalu do prepričanja, da trs z zgoraj imenovanimi lastnostmi ostane leto za leto enak.

Razume se torej, zakaj se najdejo v dobrih letih poleg bogato obloženih trsov tudi taki z lepim in močnim lesom, pa z malo, redkim in večinoma malojagodnatim, brezpečkastim grozjem. Enako lastnost opažamo pri renšem rizlingu (krnjav grozd, Grobe-Grob-Rizling), črnem burgundcu, rulandcu in drugih, čigar pridelek ni povsod nadovoljiv.

Iz navedenih številk je dokazano, da vpliva podloga, cepljena s cepičem od rodovitnega trsa, ugodno na kvalitet in kvantitet pridelka in obratno, in dasiravno vpliva v istem smislu rodovitnost zemlje in način obdelovanja vinograda, je vendar skrbna izbira cepičev in pomnoženje rodovitnih trt potom cepljenja glavni pogoj za dobička nosno vinarstvo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pašič—Pribičevičevi pristaši proti sedanjem vladu niso opozicija v evropsko-kulturnem pomenu besede, ampak prava zarotniška družba, ki navaja svoje pristaše v državnih službih k neposlušnosti in kljubovalnosti, povzroča nemire, širi najrazličnejše laži, oborožuje svoje pristaše ter vzdržuje končno še zvezne z raznimi raz-

bojniki po južni Srbiji, da bi na kakšen koli način omajala položaj vlade. Zadnjič se je dogodil slučaj, da so kačaki ali razbojniki ujeli srezkega načelnika iz Djakovice ter zahtevajo sedaj zanj visoko odkupnino. Da so ti razbojniki v gotovi zvezi s Pašičevimi radikalji, je razvidno iz tega, ker je hotela prejšnja vlada postaviti v Djakovici za župana nekega Čazim Cura, ki je sorodnik zloglasnega arnautskega hajduka Bajram Cura. S to namestitvijo z nastopom sedanje vlade seveda ni bilo nič, Čazim Cur je šel med hajduke in danes pač po hajdušku služi Pašičevi politiki.

Pašičevci zavlačujejo z lažni tudi sklenjeno spolnitev vlade s hrvatskimi poslanci, ki bi — kakor je znano — prevzeli štiri ministrske sedeže. Z lažni in zvičajami se skuša prepričati krono, da bi bili republikanci v vladi silno nevarni za obstoj monarhije. To seveda ne bo zaledlo, ker imamo v Evropi vse polno primerov, da so v monarchističnih državah republikanci člani vlad in da imajo, kakor v Angliji, celo vladna predsedstva.

V pondeljek se je sestal finančni odbor, da najde kritja za izvedbo vladnih sklepov v prid invalidov, upokojencev, uradnikov itd. Ker so pa vsi odbori sestavljeni še od poprej, brez Hrvatov in ob premoči Pašičevin in Pribičevičevih pristašev, je gotovo, da bodo ti napeli vse sile, da preprečijo vladne ukrepe, pa naj so ti še tako nujni ter namenjeni še tako potrebnim.

BOLGARIJA.

Poboji med makedonskimi komiti se nadaljujejo. Nadaljujejo se pa tudi od strani bolgarske vlade najhujša preganjanja zemljoradnikov in delavcev. Nekateri bolgarski vladni listi so začeli naenkrat pisati, da je kriv smrti komitskega voditelja Aleksandrova hrvatski Radič, češ, da ni hotel z njim sodelovati, ampak je šel v Moskvo in je tam boljševike nahajskal proti njemu. S tem sami Bolgari zavračajo radikalske in policaj-demokratske laži, da je bil Radič zaveznik bolgarskih in makedonskih komito.

NEMČIJA

vstopi najbrž v najkrajšem času v Društvo narodov. Zapreke delajo seveda nacionalisti s svojimi pretiranimi zahtevami. Nemčija bi dobila sedež tudi v takozvanem svetu Društva narodov.

DRŽAVLJANSKA VOJNA NA KITAJSKEM

zavzema vedno večji razmah. Japonska podpira mukdenskega generala, ki prodira proti Pekingu s tem, da dovoljuje prevoz njegovih čet po svojem ozemlju. Mukdenski general Čangsolin je izjavil konzulom tujih držav v Mukdenu, da bo štitil premoženje in življenje Evropejcev. Opozoril je konzule, da bo pričel bombardirati glavni stan nasprotnih čet v Čingvantao, vsled česar naj vsi Evropejci zapuste ta kraj. Dalje je pozval tuje bojne ladje, da zapuste pristanišče v Šankhajvanu, ker bo pričel tudi to pristanišče bombardirati. Končno je izjavil general Čangsolin, da se bori za svoje osebno varnost in pa za blagor Mandžurije.

ZA SVETOVNI MIR.

Francoski zastopnik Pavel Boncour je stavil v komisiji, ki izdeluje načrt o obveznem razsodništvu, kako zanimiv predlog. Po tem predlogu bo Društvo narodov v vsakem slučaju razsodilo, ali sme kakšna država vršiti obveznosti, ki jih pogodbeno ima napram drugi državi, ali ne, ako gre namreč za pomoč v slučaju vojske. Če bo Društvo narodov kakšno državo proglašilo kot napadalko, ji druga ne bo smela pomagati, čeudi bi se bila pogodbeno v to obvezala. To bi bil prvi korak k enotni zvezni evropskih držav in bi dosedanje zvezne ali antante odpadle.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Minil je poletni čas javnih prireditve in zunanjih manifestacij. Za nami so veličastni mlađinski dnevi v Mariboru in I. Marijanski kongres v Ljubljani. Posejana so bila semena verske obnove in prosvetno-kulturnega preporoda, ki sedaj čakajo, da vzklijte iz njih rodovitven sad za vse slovenski narod. Naši prenosoviti programi ne smejo biti zgolj predmet trenutnega zunanjega navdušenja; preiti nam morajo globoko v dušo, naše ganutje in čuvstvenost mora biti polno teh klenih zrn, sicer je vse naše delo nične, preračunano za množico, srce in razum pa o tem nič ne izvesta.

Sedaj sledi čas mirnega preudarka in dejanska izvedba napravljenih in sprejetih načrtov. Zato so poklicani v prvi vrsti vsa naša prosvetna in izobraževalna družstva, naše čitalnice in knjižnice. Obračunati moramo s starim bahaštvom: glejte, koliko društev imamo, koliko članov je v njih, ko na drugi strani predobro vemo, da mnogo teh društev deluje samo s tem, da priredi obvezni občni zbor, potem pa sledi dolga praznina in prav nič več. Druga družstva smatrajo zopet za svojo glavno dolžnost, da prirede nekaj gledaliških iger na leto, kakšno veselico, resničnega, kulturnega in izobraževalnega dela pa je opaziti le malo. Hvala Bogu, da so tako društva prav redka, skoro izjeme, a zato še nikakor ne smemo pred njimi zatisniti oči. Tako društva so bila morda dobra in umestna v dobi rodoljubstva in narodnega slogaštva, a današnji čas se pa čisto drugače kliče! — Društveni mehanizem je mrtev, besedo ima osebnost, življenska potreba srca posameznika združuje občestvene krožke. Društva morajo ustvarjati med Slovenci kulturo družine in poduhovljenje vsega življenja. Kjer se to godi, kjer voditelj razume tok narodne duše, tam ni tožb, da društvo več ne vleče, da ni zanimanja in kar je še takih izgovorov. Gotovo, nihče ne oporeka, da so tu in tam vsled krajevnih prilik in razmer silne težave za društveno življenje in na prvi mah skoro ne-

premostljive. Vendar tudi tu ne sme nihče reči že kar vnaprej: pri nas ne gre, je popolnoma nemogoče. Dr. J. Ev. Krek, ki mu nihče ne more ugovarjati, da ne bi bil naš najboljši in najinteligentnejši ljudskoprosvetni delavec, je dejal ob vseh takih prilikah: »Začeti je treba, to je vsa skrivnost in kjer je kaka reč potrebna, tam je tudi mogoča«, sam pa nam je bil živ vzgled teh trditv. Seveda, on pa ni tega le pravil in pridigal drugim, temveč je bil prvi, ki je uresničeval svoj nauk: »Če dobimo človeka na cesti, ki bo rekel »Dober dan«, odgovori mu »Bog daje«, a tretja beseda mora že biti agitacija za našo stvar.« Storimo tako — pa prav nesebično in brez profitarstva — in vsa naša društva bodo oživelja, dobila bodo naravnost mladinsko du

takej začelo z delom in z zgledno požrtvovalnostjo in deblavostjo vseh ljudskih krogov je društveni dom bil postavljen v neverjetno kratkem času. V tem oziru Konjicamom vsa čast! Preteklo nedeljo je ljudstvo moglo s pososom gledati na delo svojega truda in svoje žrtvoljubnosti. Društveni dom, kateremu je treba iskati para, je dovršen ter je odpril svoje prostore za prosvetno delo med ljudstvom. Ljudstvo je v velikem številu prisostvovalo temu svečanemu činu. V cerkvi je imel slovesnosti primerno pridigo g. vseučiliščni profesor dr. Slavič iz Ljubljane. Slovesno sv. mašo je ob veliki asistenci daroval mil. g. arhidiakon Hrastelj. Po končanem sv. opravilu se je dolg sprevod pomikal proti društvenem domu, kjer je g. arhidiakon opravil obširne obrede blagoslovitve. Po dovršeni blagoslovitvi je g. arhidiakon otvoril svečanstvo zborovanje. Pozdravil je vse došle, zlasti familijo Windischgrätzovo, ki je za društveni dom veliko storila in veliko darovala, ter je vsem, ki so količaj storili in darovali za novo hišo ljudske prosvete, sporočil najiskrenje za hvalo. Vodstvo svečanstvenega zborovanja je prevzel Mat. Napotnik, predsednik izobraževalnega društva. Govorila sta poslanec dr. Hochnjec in predsednik Orlovske poduzeve dr. Basaj. Popoldne po večernicah je bila akademija. Obširni prostori društvenega doma so bili napolnjeni. Konjiški Orli in Orlice so prav lepo in slikovito proizvajali proste vase. Društveni pevski zbor, moški in ženski, je prav dobro zapel nekaj pevskih komadov ter za to sprejel splošno odobravanje. Bil je dan, ki bo postal svetimi črkami zabeležen v zgodovini ljudsko-prosvetnega dela v Konjicah.

Občni zbor Katoliškega prosvetnega društva v Celju bo v torek, dne 30. t. m., ob 8. uri zvečer v tajništvu SLS (hotel »Bei vol«).

Polzela. Podružnica Udrženja vojnih invalidov priredi v nedeljo, dne 28. t. m., ob štirih popoldne, vinsko trgatev v prostorij g. Cizeja. Sodeluje tamburaški zbor obštinentnega kluba. Ker je čisti dobiček namenjen v prid vojnima invalidom, vdovam in sirotom, si vsi prijatelji in dobrotniki invalidov vabijo, da se udeležijo te prireditve v obilnem številu!

Sv. Pavel pri Preboldu. V nedeljo, dne 28. t. m., priredi naš Orel zanimivo igro »Črnošolec« v Društvenem domu ob treh popoldne. Ujedn povabljeni domačini in tudi sosedje!

Sv. Andraž pri Velenju. V nedeljo, dne 28. septembra 1924 priredi andraško prosvetno društvo operni komad »Kovačev študent« ob 3. uri popoldne pod Jelovskim kozolcem. Ta igra je za podeželski oder nekaj izvanrednega in pogumnega, pa vsi pričakujemo lep užitek in mnogo obiska. Razen tega pa so tudi pevski točke tako izbrane, da bodo vsakega presenetile.

Tedenske novice

Naši župani. Izvoljeni so sledeči župani, pristaši SLS: v Pleterjah Martin Kink, v Mozirju-ekolico Franjo Štrucelj, v Okoškem Franc Flor, v Brengovi Ferdinand Anzel, v Gradišču Franc Krampl, pri Sv. Barbari v Halozah Janez Kranjc, v Šikoli Franc Trčko, v Frajhamu Mat. Ačko, v Kalšah Anton Pliberšek, pri Sv. Martinu na Poh. Ivan Strehar, v Ošlju Anton Podvršnik, v Smrečnem Jožef Ačka.

Duhovniške vesti. Slovenska kapucinska pokrajina je dobila novega provincijala v odlični in obče spoštovani osebnosti dosedanjega superiorja v Studencih pri Mariboru g. p. Lina Prah. G. Linus bo odšel kot provincial v Celje, v Studence pa pride za gvardijana g. p. Kamil Požar. Znani g. p. Ladišlav Hazemali odide iz Studencev v Ptuj, kjer bodo začeli kapucini z novo naselbino. — Dosedanji kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu g. Guček je prestavljen v Središče.

Nepotreben krik. Policajdemokratski prosvetni minister Pribičevič je hotel po nasvetih dr. Žerjava vso našo šolsko mladino nagnati v sokolski tabor. 25. julija t. l. izdal Pribičevič naredbo, s katero je prepovedal profesorjem in učencem vstop v kako drugo telovadno organizacijo razven v Sokola. Po tej naredbi so policajdemokrati šolniki silili mladino v sokolske vrste in napovedovali Orlu smrtni sunek. Zgoraj omenjeno Pribičevičeva naredbo je sedanjni naučni minister dr. Korošec razveljavil in šolska mladina lahko pristopi čisto prosti: ali k Orlu ali k Sokolu. Radi razveljavljenja Pribičevičeve naredbe sedaj na vso moč tulijo slovenski policajdemokratje po Žerjavovem »Jutru« in »Domovini«. Hvala Bogu, da se za policajdemokrati vik nikdo več ne zmeni v Sloveniji.

Mariborske novice. Občinske volitve v obmejnem Mariboru, na kajih izid je vse v Sloveniji in v Avstriji čakalo z veliko napetostjo, so končane s popolno zmago za Slovence. Sicer so Nemci in nemškutarji vse storili, da bi prišli v občinski svet v čim večjem številu, a njihova nakanata se jim je ob zavednosti slovenskih volilcev popolnoma razbila. V Narodni blok združene slovenske stranke so dobiti 2405 glasov (32 odbornikov), socialni demokratje 960 glasov (4 odbornikov), Nemci 994 glasov (4 odbornike), komunisti 192 glasov (1 odbornika). Slovenci imajo torej absolutno večino in Nemci ne bodo v Mariboru pri občinskih volitvah nikdar več nastopili pod svojo lastno nemško firmo. Volitve so se vrstile povsem mirno, dostenjno in brez pritiska. Ko se je zazvedelo po Mariboru o izidu, se je oprijelo Slovencev veliko navdušenje in čuli so se radostni vzkliki: »Živel slovenski Maribor!« — Samostan šolskih sester v Mariboru. Dne 2. oktobra t. l. to je prihodnji četrtek, bodo presvetli škof dr. Andrej Karlin blagoslovili dva nova zvona za cerkev č. šolskih sester ob pol štirih popoldne. Priprljali bodo iz tvrdke »Zvonoglasov« zvona dne 1. oktobra popoldne. Vsi prijatelji in dobrotniki samostana so prav iskreno vabljeni, da se udeležijo te lepe slovesnosti. — Krekova posojilnica v Mariboru

vabi vse naše somišljenike, posebno delavce, da nalagajo svoje prihranke pri njej. Uradne ure so ob sobotah od 3. do 5. ure popoldne in ob nedeljah od 9. do 11. ure predpoldne. Delavci, aki hočete socialno dvigniti svoj stan, ga morate najprvo gospodarsko dvigniti. Zato denar v svojo posojilnico! — Živinjski sejmi se vršijo v Mariboru redno vsak drugi v mesecu.

Dve novici od severne meje. V Špilju je trčil zjutranji brzovlak, ki je vozil iz Maribora proti Gradcu, ob vagonu po postaji se premikajočega tovornega vlaka. Nekaj vagonov je poškodovanih in 5 oseb na lahko ranjenih. — Še neodkriti roparski napadalec. Od Št. Lenarta v Slov. goricah smo prejeli: V noči od 21. na 22. t. m. je bil 37 letni Vinko Kinkl, posestnik v Partinju, napaden na cesti med Št. Lenartom in Sv. Trojico. Napadalec je lopnil Kinkla s tako silo po glavi, da se je ta zgrudil pri priči nezavesten na tla. Kinkl je še dobil več udarcev in je bležal v nezavesti celih 8 ur. Drugi dan po napadu je bil prepeljan v mariborsko bolnico, kjer so dognali, da je roparski napadalec prebil ubogi žrtvi lobanje in dvakrat zlomil desno reko ter mu izbil 5 zob. Nezavestnega je oropal popolnomna in ga pustil ležati na licu mesta v samih hlačah in srajci.

Cerkvena slovesnost v Razvanju. V soboto ob pol 8. uri zjutraj bo naša popolnoma prenovljena cerkev na novo blagoslovjena. Prihodnjo nedeljo, dne 28. septembra pa bomo slovesno obhajali sv. Mihaela z dvojno službo božjo ob 7. in 10. uri; po pozrem opravil blagoslovjenje jabolke in križa na zvoniku. Častilci sv. Mihaela, pridite!

Zanimivosti od Sv. Martina pri Vurbergu. Pretekli tretki, dne 16. t. m., je bil dan veselja za našo župnijo. Obiskal nas je prevzeteni škof dr. Karlin, ki je prišel delit zakrament sv. birme. Naše ljudstvo je kar tekmovalo med seboj, v kateri občini bi napravili lepši slavolok. Eden najlepših in tudi modernih slavolokov je bil nekoliko pred cerkvijo, kjer so pozdravile naše organizacije vladiko. V imenu cele župnije je pozdravil prevzetenega domači vlč. g. župnik, v imenu Orla in Mladenške Marijine družbe predsednik tukajšnjega orlovskega odseka; v imenu birmancev ena učenka in v imenu Dekliške Marijine družbe njena podpredsednica. Pri glavnih sv. maši so prejeli člani tukajšnjih organizacij iz rok prevzetenega sv. obhajilo, kar je naredilo na vse navzoče lep utis. — Zadnjo nedeljo pa nam je priredil naš Orel lepo igro »Domen.« Igralci so svoje vloge dobro rešili. — Dobili smo novega voditelja na tukajšnji šoli v osebi g. učitelja Franja Čuček. Mož se prav rad postavlja s sokolskim znakom. G. učitelj, ako hočete, da Vam bodo starši zupali svoje otroke, tedaj stran z znakom svobodomisne, protivverske organizacije!

Novice iz Tinja na Pohorju. Umrl je dne 16. t. m. mladenič, edini sin iz ugledne družine v Radkovcu — Jernej Šega, na jetki. N. v m. p.! Dragim staršem naše sožalje! — Za župana je zopet izvoljen Janez Ferk — zvest pristaš SLS, ki že 18 let načeljuje občini. —

Poroka. Preteklo nedeljo se je poročil v Ptiju ekonom in znani gospodarski sotrudnik »Slov. Gospodarja«, g. Vekoslav Štampar z gdč. Anico Fekonja, diplomirano babico. Poroki sta prisostvovala kot priči trgovca g. Alojzij Senčar in učitelj g. Valentin Kajnih, oba iz Ptuja. Novoporočencema iskreno častitamo!

Podpisano pojasnilo od Sv. Barbare v Halozah. Ker se po občini širijo neutemeljene gvorice, kakor da bi podpisani nosil kako krivdo v zadevi znané škarpe v »varošu«, naj izve prizadeta javnost slednje resnico: Meseca februarja 1923 je dala gospa Reicher-Bračič zagraditi na poziv v »Slovenskem Gospodarju« svoj del škarpe, na kar je podpisani kot občinski odbornik opozoril opetovanjo g. župana v njegovi uradnici in tudi v javnem lokalu, naj da občina zagraditi še ostali del škarpe, ki pripada občini, ako pa isti del škarpe ni občinski, naj ga vendar občina zagradi na račun gospe Reicher-Bračič. G. župan pa je, ne ve se iz kakega razloga, celo zadevo odlašal, čez par dni pa se je pripetila znana nesreča. Pri tozadovnih občinskih sejah se je večina odbornikov izrekla, da občina ne nosi nobene krivde na tem, da si je g. dr. Jenko pri padcu raz škarpo natr nogo, tudi ne plača nobene odškodnine, ampak stranke, ki so isti dan rabile g. zdravnika, mu naj povrnejo škodo. Z ozirom na to razpoloženje večine odbornikov ni stavljal podpisani predloga, da naj občina plača od g. dr. Jenkota zahtevano sveto v znesku 5000 din. Pa če bi tudi stavil tak predlog za mirno poravnavo, ki bi morda dobil večino, se je bilo batiti, da bi gotovi elementi

naknadno podpisanimu podtkali krivdo, češ, da je oškodoval občinsko blagajno za 5000 dinarjev, kajti ako bi občina nastopila pot procesa z g. dr. Jenkotom, bi prav prej ali slej dobila. Sodnija pa je govorila drugačno, za občinsko blagajno usodepolno besedo. Tedaj ako bi se nasveti podpisanega od merodajnega faktorja v občini upoštevali, bi si sedaj občina prihranila 25.000 dinarjev, ki jih mora sedaj v tej žalostni zadevi platiti. — Janez Vogrin, župnik.

Novice iz Svetinj pri Ormožu. Pretekli četrtek si je g. minister Sušnik ogledal delo naše nove železnice, ki privelo napreduje. Obljubil je, da bo oddana proga prometu koncem meseca oktobra. Pod prejšnjo vlado ni bilo kreita in so morali razni gospodje mesec za mesec romati v Beograd, da so zopet izprosili kredit, a danes tega ni treba več; tudi napredek! Pod staro vlado bi se začeli voziti menda šele okrog leta 1934. — Tukajšnje katoliško slovensko prosvetno društvo vprizori v nedeljo, dne 28. t. m., igro »Begunka.« Društvo bo s tem zaključilo letošnje predstave, zato vas vabi, da se te zadnje udeležite v prav obilnem številu. Sodeluje svetinska godba. Začetek točno ob pol štirih popoldne pri g. Francu Weberju v Ivanjkovih. Bog živi!

Novice od Sv. Jerneja v Ločah. Dne 30. septembra je obhajala šentjernejska dekliška Marijina družba 20-letnico svojega obstanka. Za proslavo te slovesnosti je priredila družba igro »Roka božja«, ki je nad vse lepo izpadla. Pred igro je pozdravila zbrane družbenica Ivanka ter v lepem govoru pohvalila dekleta, ki v Marijini družbi sledi zaledu svojega najvišjega vzora — presveti Devici.

Smrt znanega moža. Iz Zreč poročajo: G. Kračun M., posestnik, je kot obrtnik znandalec po svetu. Odšel je v Celje v bolnišnico, iskat zgubljenega zdravja, a na žalost je našel tam smrt. Bil je izredno skrben gospodar, ljubljiv sosed, občinski odbornik, načelnik pri nadzorstvu hranilnice in posojilnice. Svoje gostoljubne prostore je radevoljno prepustil za naša zborovanja. Telesne ostanke smo prepeljali v Zreče. Svoječasno je prebival v Vojniku. Tu je bil pri poroki. Danes ga je tam na trgu pričakala godba z žalostinko, enako so se od njega poslovili pevci. Ko se je sprevod pomikal svoji Višnjovem, je od občinskega urada odpolzanec na krsto položil venec. Na Frančkovem, kjer je pokojnik zagledal luč sveta in je kot tamošnji posestnik dal znaten znesek za nove zvonove, so sprevod obustavili hvaležni prebivalci ter se v osebi zastopnika poslovili od svojega dobrotnika, pevski zbor in zvonovi so zapeli žalostinke. Potoma so se sprevodu pričudili ognjegasci iz Konjic in drugi sosedji. Ob grobu se je za nas od pokojnika poslovil mil. g. arhidiakon Hrastelj, nam pa dajel primerne nauke. Rajnemu občanu svelta večna luč!

Zanimivost iz Konjic. Če stopaš po našem trgu, gledaš ob jarku Tretniku hišo, kakor da bi bile še nove. Niso ravno nove. Stare so nekaj čez sto let. Njihove slamnate prednice je dne 7. julija 1786 po 2. uri popoldne vpepelil ogenj. Preostala je samo cerkev, župnišče, bivališče duhovnika beneficijata (Strmšek) in pa »Jakl.« Ob času požara je po državni cesti skoz trg iz taborička korakalo vojaštvo regimenta Thurn. Ime Jakl so torej poznali že pradedeki. Tudi to hišo je plamen obljal. Rdečega petelina na strehi smo gledali pred dobrim desetletjem. A hišo bivšega beneficijata, t. j. dosedanje mežnarijo, so letos razrušili s temeljem vred. Na starem selišču so postavili novo stavbo in jo zvezali z Društvenim domom.

+ Anton Turnšek. Včeraj je bil v Rečici v Savinjski dolini pokopan tamošnji trgovec in posestnik Ant. Turnšek. Bil je vrl in ugleden član naše stranke, za katere je neumorno deloval, dokler ga niso kap in njene posledice vrgle na bolniško postelj. Rajni Turnšek je bil mož plemenitega srca, odločno krščanskega in slovenskega mišljenja, mož nepopustljive odločnosti in vztrajne delavnosti. Bog mu bodi plačnik za njegova dobra dela! Pokoj njegovi duši! Njegovi obitelji naše sožalje!

Lid občinskih volitev v sodnem okraju Rogatec dne 21. septembra. Samo lista SLS je bila vložena v sledečih občinah: Rajnkovec, Nimno, Brestovec, Spodnje Sečovo, okolina Slatina (leta 1921 SLS 9, socialisti 7 odbornikov), Sv. Mohor, Plat (župnija Sv. Križ na Slatini), Sv. Rok ob Sotli in Stoporce. Sv. Florjan SLS 28 glasov, Kmečka zveza 10 slovenska kmečka stranka 90; Donačka gora: SLS 5, napredna lsta 7, skupina župana Beleta 5 odbornikov; Sv. Katarina samo lista SKS; Rogaška Slatina: gospodarska lista 35 (2), zdraviliška lista 38 (3), neodvisna domača lista 33 (2); Tekačevo: SLS 10 (1), skupna lista 26 (3), kmečko-delavska zveza 17 (3); Sv. Trojica pri Slatini: SLS 21 (2), gospodarska stranka 41 (5); v občini Kočice sta bili vloženi smo dve naši liste (SLS in SKZ); v občini Nadole sta bili dve naši liste prepozno vloženi in se volitve ponovno razpišejo. Podatkov še nimamo iz občin: Črmožje, Dobrina, Kostrivnica, Rogatec, Dešno in Žetale.

Po občinskih volitvah pri Sv. Florjanu ob Boču. — Dne 21. septembra sta legla na našo župnijo mrak in tema, in malo upanja je, da bi se kedaj pri nas zjasnilo. Od 128 volilcev, ki so se svoje volilne pravice posluževali, jih je 90 odstotkov vrglo svoje glasove v škrinjico skupine Perkovič. Trije prijatelji ljudstva so, ki preklinajo to temo nad Florjanskim dolinom: prvi je župan Anton Perkovič, ki po krčmah in klečih zabavlja in rovari proti SLS in je v vseh izvenflorjanskih občinah znan kot največji zgagar; drugi je potuhnjenec prve vrste, ki po svojem predvojnem mišljenju spada v Nemško Avstrijo; tretji pa je vredni naslednik tistega privandranca, ki se je z groši naših župljanov obogatil. Dokler bodo ter političnim sleparjem volilci tako slepo sledili, se župnija Sv. Florjana ne bo dvignila iz globoke jame sramote, v katero je padalo v pričo vseh katoliško-zavednih občin cele Slovenije. — Katoliški volilci florjanske župnije.

Zopet bi rad brcal. Iz Globokega pri Brežicah počajo: Naš samostojno odžagan Ivo Urek se po zasluženo prisomoli »Slov. Gospodar«, pomiri za dobre 14 dni. Kakor hitro pa misli, da so ljudje pozabili, kako je bilo z njegovem žalostno zadevo na Malem vrhu, pa začne zopet brcati in rovariti na vse strani. Sedaj nima drugega, pa se je lotil prav po svoji izdajalski navadi ovdajušta, a to seveda na naprečen naslov. Ker je bil sam svoj čas kot poslanec in žalibog podpredsednik skupščine korupcijonist — da govorimo po srbski — prvega stopena, se silno boji sprejetja zakona o korupciji. Ker je pa Ivo Urek sedaj slabo poučen o političnem položaju, je še vedno mnenja, da odločujejo v Beogradu njega vredni korupcijonistični veljaki in bivši radikalni ministri kot na primer Lazar Markovič. Na Markoviča, po katerem najbolj ločajo sedanji vladni poštenjaki radi korupcije, se Ivo Urek še vedno obrača pismenim potem. Ravno gleda Urekovih ovdajuštev na Markoviča je »Slovenec« popolnoma pravilno beležil, ko poroča o Urek-Markovičevi žlahti teles zanimivosti: »Bivši poslanec Samostojne IV. Urek se hvale po gostilnah, da je naznani dr. Lazi Markovič v Beograd, kako govorijo na shodih SLS naši poslanci proti Markoviču. Posebno na piki ima Urek poslance Krajnca in Žebota, a katerih je pisal Markovič, da sta dne 15. avgusta na shodu v Pišecah ljudstvu opisala, kako je Laza Markovič oškodoval za težke milijone državo. Urek se boji, da bi bil Markovič obsojen. Zanimiv pojav!« Tako piše o Urekovi »Slovenec« in mi Globočani pričakujemo z veliko nestrpnostjo novega zakona o korupciji, ker potem bomo ravno potom poslancev Žebota in Krajnca napeli vse sile, da bo tudi Ivo Urek z Markovičem vred dajal pred sodiščem odgovor, kako je na korupten način svojčas gospodaril s Buthlerjevin posestvom. Toliko gospod Ivo na danes!

Blagoslovitev novega zvona na Sv. Planini pri Trbovljah. Prijateljem v Savinjski dolini naznajamo, da smo dobili lep nov bronast veliki zvon. Med velikim navdušenjem vsega prebivalstva so ga v nedeljo, dne 14. t. m., peljali skozi Trbovlje. V nedeljo, dne 21. t. m., je bil slovesno blagoslovil. Blagoslovil ga je g. kanonik Časl iz Maribora.

Gospodarstvo.

ANKETA VINOGRADNIKOV IN VINSKIH TRGOVCEV V BEOGRADU.

Kakor smo že zadnjič obljuhili v »Slovenskem Gospodarju«, hočemo podati natančni potek in resolucije vinogradniške ankete, ki se je vršila v Beogradu predzadnji pondeljek, dne 15. t. m.

Že pred 9. uro predpoldne so se začeli zbirati vinogradniki, vinarski strokovnjaki in vinski trgovci iz vseh vinorodnih krajev Jugoslavije v dvorani državne loterije. Živahno pozdravljanje znancev, prošnje za predstavljanje pri neznancih, naglo izmenjanje nazorov glede vinske letine, vinskih zalog, vinske krize, njenih vzrokov, posledic itd. je povzročilo v dvorani živahno vrvenje in šumenje in podoba je bila, da ima vsak občutek: vendar enkrat je napolnil dan, na katerega je že težko čakalo celokupno vinogradništvo in vinska trgovina SHS, da na pristojnem mestu izrasi svoje želje in potoži o svojih težavah.

Ob pol 10. uri otvoril g. minister dr. Kulovec anketo v pozdravom v imenu poljedelskega ministrstva, povdarej, da smo kod vinorodna država prišli v težko vinsko krizo s tem, da so naši proizvodni vinski centri izgubili svoj prejšnji vinski trg. Krizo so še poostrele velike kolidne v minutih letih pridelanega vina in zato je treba najti v novih razmerah novih potov in sredstev, da se ublaži vinska kriza. Akoravno letos ne bo tako huda, moramo vendar skrbeti za bodočnost, da ne pride zopet do takih težkoč, kakor smo je ravnokar preživel. Vsak naj izrazi svoj emišlenje, on pa hoče skrbeti, da se danes storjeni sklep tudi izvršijo. Želeč anketi najboljši uspeh, se izvoli nato soglasno na predlog g. ministra sledče načelstvo: predsednik: umiroljiven načelnik kmet. ministrstva iz Beograda Pajo Todorovič, podpredsednika: vseučiliški profesor Rittig iz Zagreba in Robert Košar, vinogradnik iz Slovenije.

Bazo za razpravo ankete je tvoril temeljito izdelan referat načelnika v poljedelskem ministrstvu g. Rankoviča, ki je kratko in pregledno podal sliko današnjega stanja vinogradništva in vinske produkcije na podlagi statističnih podatkov ter navedel poglavitne vzroke dolgotrajnejne vinske krize, kakor so: izguba zunanjega vinskega trga vsled nove opredelbe, ukinjenje enotnih železniških zvez v konzumirajoče zunanje dežele, zmanjšanje domačega konzuma vsled poslabšanja gmotnega položaja konzumentov, kajih večino tvorijo delavci, kmetje, obrtniki in uradniki, katerim je vino že postal luksus, razun tega pa še veliki in neopravičeni dobički raznih vinskih prekupcev, ki nimajo nič opravka s poštano vinsko trgovino. Tudi slaba kvaliteta mnogih vin samaobsebi, kakor tudi povzročena po slabem kletarstvu, tvori vzrok vinske krize. Radi tega bo treba odstraniti direktno rodeče trte (šmarica, otelo, delavare itd.) in cepljene vrste, ki ne dajo v slabejših letinah sposobne pijače. Strokovnim učiteljem se mora dati gmotna podlaga, da neovirano poučujejo narod. Od države izdane poljudne brošurice o vinarstvu in kletarstvu bi gotovo tudi dobro uplivale. Ministrstvo pripravlja sedaj prvi zemljevid jugoslovenskih vinskih pokrajin, da dobimo pregled. Bnotni vinski tipi posameznih pokrajin, ustvarjenih na podlagi vinarskih zadrug, bi olajšali izvoz vina. Konzumirajoče nove države se naj pritegnejo na podlagi medsebojnega sporazuma. Železniški tarifi za prevoz vina se naj znižajo, posebno za ona vina, ki gredo v inozemstvo. Industrijalizacija vina in grozdja,

da postane cenejšo ter dostopno tudi gmotno šibkim slojem. Iz tega vzroka se naj znižajo vsi davki in doklade na vino. Uvoz vina iz tujih držav se naj prepove, kakor se je to zgodilo pri pogajanjih z Italijo, kjer se je dopustil le smao uvoz medicinalnih vin in malenkostne količine pelinovca.

Po tem referatu se preide k debati, v katero so poslegli skoro vsi navzoči in ki je potekla v zelo živahnom tempu; zastopniki producentov so prišli večkrat v oster konflikt z vinsko veletrgovino.

Naj sledi nekaj značilnih potez:

Kosta Markovič, ki je prvi dobil besedo, ugovarja podani statistiki, rekoč, da pridelamo v Jugoslaviji kvečjemu 3.000.000 hl vina na leto in ne 4—4½ milijonov, kakor navaja g. referent. V nekaterih vinskih pokrajinah so podatki previški, v drugih premajhni. Trdi, da smo celo pasivni glede naše vinske produkcije. Pač pa nam manjka potovalnih učiteljev, ki bi naj posebno čez zimo hodili na deželo učit narod umnega kletarstva in šolanja vin. Brez dobro šolanih, zdravih vin ni izvoza. Na tisoče hektolitrov vina nam cikne ali se drugače pokvari vsled brezumnega ravnjanja. Izvoz trpi tudi vsled visokih železniških tarifov. V drugih državah so si znali priboriti znižane prevozne tarife za vino na lastni zemlji in v inozemstvo. Ali ni to žalostno, da plačajo Italijani za desettonski voz vina iz Trsta na Dunaj 4000 dinarjev, dočim se plača za isto težo iz Vršca na Dunaj 9000 dinarjev. Iz Trsta v Prago stane prevoz 6000 dinarjev, iz Vršca v Prago pa 13.000 dinarjev. Carinske šikane so bile tudi tolike, da je vinska trgovina rajši ozustila vsak izvoz. Tudi za prazno posodo so naši prevozni tarifi previški. Tako stane n. pr. vagon prazne posode iz Zagreba v Beograd (20—22 q) 2000 dinarjev, dočim stane vagon poln vina (100—120 q) 4000 dinarjev. To razmerje ni pravično. Vagon prazne posode naj bo vsaj za tricetrtine cenejši. Pozdravlja sklicanje ankete, ti nedostatki se naj opravijo.

Juri Aleksič iz Dalmacije kritizira v ostrih besedah današnjo vinsko trgovino, ki pomnožuje vinsko produkcijo nepravilnim potom. Govoreč o razmerah v Dalmaciji konstatira, da se umetnim potom iztisne iz grozdja dva-krat več vina, kakor ga je dala trta.

Minister dr. Kulovec pripomni, da spadajo taki slučaji pod paragrafe vinskega zakona. Prosi, da bi današnja anketa tudi razpravljala o temeljnih novega vinskega zakona, ker hoče skrbeti, da se čimprej sprejme. Zakon se že izdeluje.

Profesor Rittig iz Zagreba pravi, da nimamo vinske krize, ampak krizo kvalitetnih vin. Južni kraji producirajo na 1 oral po 30 do 40 hl vina, dočim se na severu države pridela komaj polovica ali tretina te množine, kar se je prepričal na lastne oči pred nekaj tedni. Direktno rodeče trte naj ostanejo radi nizkih pridelovalnih stroškov, pač pa se naj sprejme novi vinski zakon, kakor ga je predložila obrtna in trgovska zbornica v Zagrebu. Brani vinsko trgovino, rekoč, da dela večinoma solidno.

Robert Košar iz Štajerske se protivi naziranju predgovornika in pravi, da imamo krizo ne le kvalitetnih, ampak tudi navadnih vin. Pred vojno nismo občutili nadprodukcije, ker smo imeli široko zaledje, ki je porabilo naše prebitke. Površina naših vinogradov se po vojni ni povečala, a kljub temu občutimo vsi vinski krizo. Prosi, da se postavi anketa na to načelno stališče.

Ante Pomas iz Vršca pravi, da bi se vinska kriza izdatno olajšala, ako bi bile boljše prometne razmere. Pred vojno je v teku 24 ur natovoril do 50 vagonov vina, ki so bili že drugi dan na Dunaju. Danes se rabi tri dni, da se dobi en vagon, tri dni se rabi, da pride natovoren vagon na pravi tir za odhod in če dobro gre, ga v istem času pregleda tudi kontrola. Pri nas se še nismo učili računati s časom. Čas je denar. Direktno rodeče trte se naj ne preganjajo, ker so se v mnogih krajih že tako udomačile, da se ne poznajo od žlahtnih cepljenk, kakor n. pr. otelo v okolici Vršca.

Načelnik Rankovič povdara na podlagi zgledov, kateri nam daje Francija in Italija, da bi morali gledati na to, da dvignemo domači konzum vina, ki še daleč z ostaja za omenjenimi državami. Glavno je notranja potrošnja, zato predлага, da bi se naj zvišal davek na žganje, katerega se toliko popije in ki škoduje ljudskemu zdravju, davki in doklade na vino pa se naj znižajo.

Veletrgovec Pfrimer iz Maribora želi, da se posamezne vinske pokrajine ne ograničijo tako, da bi bil vsak vinski dovoz iz drugih pokrajin onemogočen. Pri rešitvi tega vprašanja bo treba največje previdnosti. Svetovnoznani »Ljutomerčan« se je prodajal leto za letom kod isti tip, ki je nastal potom rezanja. Ako pa to ne bi bilo več mogoče, bi trpel izvoz.

(Seja se ob % na eno popoldne prekine do 4. ure.) Kosta Markovič želi, da bi dala država na razpolago vsaj 2000 vagonov za vinski prevoz. Na podlagi reparacij bi se dali iz Nemčije dobiti taki vagoni s sodi vred.

Ljubica Petrovič povdara v daljšem govoru zadružno stališče. Pravi, da imajo na Francoskem zadružno za proizvodnjo umetnih cvetlic, katera krasno deluje. Za milijone frankov gre vsako leto tega umetnega cvetja na Rusko. V Švici obstoje zadruge, ki izdelujejo brezalkoholne pijače ter zadruge za izdelavo grozdnega medu in marmelade. Takih zadrag bi trebalo tudi pri nas, da se v bogatih letinah ne pretvoriti vse grozdje v alkohol.

Veletržec Bolaffio pravi, da ni bilo vinske krize in da je tudi ne bo, ako bi država primerno podpirala vinsko trgovino s cenenim kréditom tako, da bi trgovina bila v stanu, si vedno držati polne kleti. Tudi cene bi se potem izravnale in ne bi tako skakale.

Vinogradnik Schulhof iz Vršca temu vehementno ugovarja, rekoč, da so vinski trgovci nastavili v dobrih letinah tako nizke cene, da se niti spravljanje grozja ni izplačalo. Po Banatu in okolici je na tisoče centov grozja segnilo na triah. Pozna trgovca in sicer sedi zraven njega, kateremu je moral prodati dva vagona vina po 2 dinarja

liter, ker mu je zmanjkala posoda. Pri normalnih razmerah, kakor so bile pred vojno, bi bilo to nemogoče. V prvi vrsti moramo gledati, da si zopet zasiguramo izvoz.

J. Vladislavjevič govori precej na široko o protialkoholnemu gibanku, nakar mu g. minister dr. Kulovec pojasni, da je bila ta anketa sklicana radi kritičnega položaja, v katerem se nahaja naše vinogradništvo, ki je velevažna panoga našega narodnega gospodarstva. On ni nasproten treznostnemu vprašanju, simpatizira z njim in ga podpira, toda danes smo se sesli na pogovor: kako odpomoči vinski krizi.

Veletrgovec Čuček želi, da bi se s podpreno vlade ustanovile vinske kleti v Pragi in Krakovu.

Robert Košar izrazi upanje, da so se vsa, vinske krize se tičoča vprašanja v teh dolgih in zanimivih debatah povoljno razbistrica in prosi za sprejem sledečih resolucij, da pride do pozitivnega rezultata.

Po nekaterih spremembah in dodatkih je bila nato ob 7. uri zvečer soglasno sprejeta resolucija, katero bomo priobčili v prihodnji številki.

Univerzitetni profesor Rittig se je nato v prirčnih besedah zahvalil navzočemu ministru dr. Kulovcu za inicijativo to ankete, povdarejajoč, da so bili danes na njegovo vabilo prvokrat zbrani vinogradniki in vinski trgovci iz vseh delov Jugoslavije. Burno ploskanje in navdušeni »živijo«-klici gospodu ministru so kazali zaupanje, katerega imajo prizadeti krogli v njegovo delovanje.

Predsednik Todorovič se je zahvalil vsem zborovalcem za vneto sodelovanje, proseč, da bi se v slučaju potrebe zopet zbrali v tolikem številu in delali z isto vnemo kot danes.

Podpredsednik Košar pa se je zahvalil gospodu predsedniku za njegov trud in spremetno vodstvo ankete, ki se je nato zaključila ob pol 8. uri zvečer.

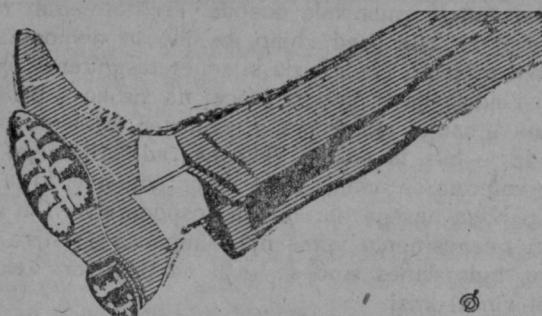
Drugi dan ob pol 11. uri predpoldne sta zadnje imenovana predložila sprejete resolucije g. ministru, ki je obljubil, da bo storil vse, kar je potrebno za povzdrogo našega vinogradništva in vinske trgovine.

Producenti vina, pozor! Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru opozarja vse proizvajalce vina, da so vezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprešali vino, prijaviti dobljeno količino vina pristojnemu oddelku finančne kontrole. Nadalje je vsak, kdor proda vino, dolžan, da prijavi pristojnemu oddelku finančne kontrole prodano količino vina, predno istega izroči kupcu. Na vsako takoj prijavo dobi prodajalec vina od finančne kontrole za nezatršarjeni vino kontrolni list, za zatršarjeni vino pa svobodnico. Kontrolni list, oziroma svobodnico, mora prodajalec izročiti istočasno z vinom kupcu, ki pa mora kupljeno vino tekom 24 ur po prejemu prijavit svojemu pristojnemu oddelku finančne kontrole ter izročiti istemu tudi kontrolni list, oziroma svobodnico. Če pa je dobil kupce vino s kontrolnim listom, mora tudi v gori omenjenemu 24 ur plačati odpadajočo trošarino in eventualno občinsko doklado k trošarini. Kdor ne prijavi tekom 10 dni svojega vinskega pridelka, ali opusti prijavo vina, bude kaznovan po členu 85 trošarskega pravilnika na denarno kazen 1000 dinarjev, katera kazen se ne more znižati. Kupec vina, ki ne prijavi tekom 24 ur prejetega vina in ga ne zatršarini v istem roku v slučaju, da je sprejel nezatršarjeni vino, se bude smatral v smislu člena 77 trošarskega pravilnika na denarno kazen v petkratnem znesku prikrajšane trošarine. Tudi se mu zapleni vino, ki ostane tako dolgo zaplenjeno, dokler ne plača prikrajšane trošarine in kazni.

Mariborsko sejnsko poročilo. Na sejem dne 23. 9. se je prignal: 5 konj, 7 bikov, 82 volov, 211 krav in 4 teleta, skupaj 309 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 12.25 do 13.50 din., poldebeli voli 11.25 do 12 din., plemenski voli od 8 do 10 din., biki za klanje od 8 do 12.50, debele krvane krave od 11.75 do 13, plemenske krave od 10 do 11.50, krave za klobasarje od 7 do 8, molzne krave od 8.75 do 10.50, breje krave od 8.75 do 10.50, mlada živila 11.25 din.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso od 22 do 27 din., meso od bikov, krav in telic od 20 do 21.50, teleće meso od 21 do 30, sveže svinjsko meso od 22.50 do 40 din.

Zitni trg. Zitne cene so kljub skoku dinarja ostale na isti višini, dasiravno je bilo pričakovati, da bodo znatno padle. Inozemstvo se je radi tega v začetku vzdrževalo nakupa, slednji pa je bilo le primorano se spriznati z visokimi cenami in žitna trgovina je zopet živahnejša. Pšenico nakupuje mlini, ki izvajajo nularico v inozemstvo, dočim se krušno moko proda domaćim trgovcem. Dovoz pšenice niso baš obilni, kar mnogo vpliva na utrditev cene. Trganje koruze se je že pričelo in obeta letos izredno dober pridelek. Kupuje se že nova koruza v klasju, delajo se pa tudi zaključki za dobavo koruze v decembru in januarju, ko bo že suha in sposobna za transport. Komur je mogoče za december kupljeno koruzo že takoj izplačati, jo dobi izredno poceni; kmetom namreč silno primanjkuje denarja. Zaloge stare koruze so zelo majhne, pa je radi tega mlini, ki

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in vaše obutev ter so trpežnejši nego usnje.

MALA OZNAILA.

Na Razborju pri Zid. mostu je s 1. novembrom t. l. nastopiti služba organista in mežnarja v 1 osebi. Lepo prosto stanovanje z več sobami in užinjo. Mali vrt za zelenjavno, prosta bera in štolnina. 1223

Dekle iz dežele, 17–24 let staro, ki ima veselje do hišnih opravil, se pod ugodnimi pogoji sprejme k dvema osebam takoj. Predstavi se naj v Aškerčevi ulici št. 19. 1208

Gospodinja, mlajša, večna vseh domačih del, se takoj sprejme na posestvo v bližini Maribora. Naslov v upravnosti. 1222 2

Pekovski vajenec se sprejme v pekarni Šket, Maribor, Smetanova ulica 51. 1227 3

Učenca poštenih starišev iščem za slikarsko obrt. Vsa oskrba pri mojstru, učna doba 4 leta. Franc Ambrožič, Grajska ulica št. 2, Maribor. 1212

Pridna, poštena 15 do 16 letna deklica se sprejme v trgovino mešanega blaga in lesa pri L. Vorša, Sv. Martin na Pohorju 5, pošta Sl. Bistrica. 1220

Trgovski učenec, sin poštenih kmetskih starišev, 14 let star, močne postave, z dobrim šolskim spričevalom, se sprejme v trgovino mešanega blaga. Učna doba 3 in pol leta. Stanovanje in hrana prosta, za obliko mu norajo skrbeti stariši. Ponudbe s spričevalom na tvrdko: Klanjšek & Penič, Maribor, Vetrinjska ulica 9. 1230 2

Za manjši vinograd v neposredni bližini Celja se sprejme vinskičar ali viničarka takoj ali pozneje. Ponudbe pod R. P. na upravnosti. 1209 2

V najem se da žaga v bližini Maribora. — Kje, pove upravnost. 1231 2

Proda se lepo posestvo, 6 oralov, ob ravni cesti, vinograd, sadonosnik, njive, travnik in gozd, bližu Spod. S. Kungote. Cena 200.000 Din. Več pove g. J. Milinarič, Maribor, Glavni trg št. 17. 1213

V najem se da malo posestvo blizu Radgona. Vpraša se pri posestnici Mariji Pecl, Melajnski vrh št. 84, poleg Jageričeve viničarje. 1046 3 1

Gostilna ali malo posestvo v Mariboru ali okolici še išče v najem. Gostilno se vzame tudi na račun proti kavciji. — Mlad oženjen par brez otrok. — Cen. ponudbe na Langeršek, pošta Selja pri Ptaju. 1228

Lepo malo posestvo se proda. Več pove Jakob Potočnik, Pragersko. 1181 2

Trgovina ali samo inventar se proda. Vpraša se v trgovini Smetanova ul. 54, Maribor. 1185

Prodam posestvo, 8 oralov v najlepši legi ob okrajni cesti, 5 minut od cerkve, šole in pošte; gospodarsko poslopje zdano in obokano, njive, travnik, vinograd in gozd, vse doma. Cena 95.000 dinarjev. Anton Kidrič, p. Makole. 1189 3

Glasovir, še dobro ohranjen, na prodaj. Pojasnila daje gdč. Berta Moge, hčerka nadučitelja. Sv. Lovrenc na Pohorju. 1232

Šolske torbe, nahrtnike in jermene za knjige pripomočka Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 1154 3

Sadno drevje in trsje nudijo I. slovenske drevesnice in trsnice Dolinšek, St. Pavel, Sav. dolina. Jamstvo za rast! Zahtevajte ponudbe! 1160 6

Brusimo britve, škarje, nože itd. Električna brusarna (v brivnici Koštomaj) Celje, Prešernova ulica 19. 1116

Večjo množino debelih, smrekovih hlodov kakor tudi stoječi les, kupi Matija Obrač, električna žaga, Maribor, Loška ulica 1003 8-1

Suhe gobe, brinjevo olje in fižol kupuje po najvišjih dnevnih cenah ter prosi za povzrojene ponudbe tvrdka Fr. Sirc, Kranj 870 26-1

Posojilnica v Slatini pri Sv. Križu vabi nepreklicno vse člane na redni občni zbor v nedeljo, dne 5. oktobra t. l. ob 3 pop. v »Društvenem domu«. — Spored isti, kakor naznani v »Slov. Gosp.« dne 12. junija t. l. Ako ob tej uri ne bo zadost članov, se vrši pol ure pozneje občni zbor ob vsaki udeležbi. Odbor. 1217

Lepa hiša z hlevom, škednjem, vrtom in sadonosnikom, bližu postaje Oreho vas-Slivnica ali malo posestvo na Devini prodam po zelo nizki ceni. — Pojasnila daje lastnik Schneider, Devina, Sl. Bistrica. 1204 3

Opekarna Laitersberg pri Marboru

isče gmotno dobrostoječe zastopnike za razpečavanje svoje izvrstno poznane, pri 1250 stopinj vročine zgane

,Leporit“-opeke

in sicer: zidne, zarezane, wienerberške, dvojno zarezane in bobraste, za katere trpežnost jamči

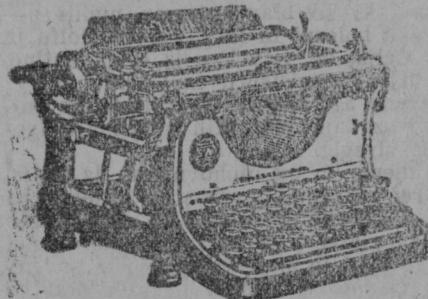
100 let!

Ugodni plačilni pogoji.

DEŽNIKARNA JOS. VRAJEN

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša gradska mitnica) 13 - 149

priporoča svojo bogato zalogo **dežnikarjev** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

Najboljše pisalne stroje

dobavi tudi na mesečne obroke proti jamstvu

THE REX CO.

Predal 76. LJUBLJANA. Predal 76

Zahajajte prospekt in ponudbe!

:: Trgovina z manufakture in špecerijo ::

**IVAN SEVER,
VELENJE.**

Le zadovoljnost k pravi sreči vodi! Zapomni si, nevesta, to resnico, in preden sežeš ženini v desnico. previdna pri nakupu bale bodi!

Blago po nizki ceni, zadnji modi, prodaja na deželo, za Velenje nasproti pošte v bivši dr. Skubčevi trgovci IVAN SEVER, znan povsodi.

A to se tiče tudi tebe mati, in tebe žena, ženin, fant, deklin, trgovca, ki kupuješ mnogo hkrati štofa, hlačevine, druka, platna in drugo!

»Sem zadovoljen z blagom!« vsak poreče in zadovoljnost ključ je do sreče.

Zamenja oljnatih semen

Nakup deželnih pridelkov

L. BREZOVNICK,

trgovina mešanega blaga

Glavni trg **Vojnik** Glavni trg
Ustanovljena 1897.

Priporoča svojo bogato zalogo manufakture, svilenih robcev, svile za predpasnike, volno za moške in ženske itd. železnino, steklo, specerijsko in kolonijalno blago. — Postrežba solidna, blago prvorstno, cene zmerne!

Nakup jaje

Nakup mleka

Tomaževa žlindra je dospela. Ponud je navedbo potretno množine zahtevajte od »Kmetijske zadruge v Ptuju«.

Vremenski preroki.

Ce z ledom ti streho razbil je Matija, pa v Račju opeko ti nudi Zofija.

Ob Jurju če zebe te v strgani koči, opeko ti v Račju si urno naroči.

Če Filip dal kmetu prehladno je vreme, kmet urno naj v Račju opeko si vzeme.

Prvovrstne sode

v vseh velikostih, dobavlja takoj in poceni mehanična sodarna

R. Pichler-ja sin, Maribor**Ceneno češko perje!**

En kg sivega o-pušnjene perja 70 D., na polbelo 90 D., belo 100 D., bolje 120 in 150 D., mehko jak puhi 200 in 225 D., boljša vrsta 275 D. Pošiljatve carine prosti, proti povzetju od 300 D. naprej poštne prosti. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in nevšeče vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, Lobež št. 77 pri Pilznu, Čehoslovaška. Poštne pošiljke gredo iz Čehoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni. II20 6-1

NADOMEŠTI IN PRE-KOSI OKUS IN REDIL-NOST MESA V HRANI.

: Ne zamudite :

kupiti po čudovito nizkih cenah došlo manufakturno blago, kakor: kretone, druge, tiskovino, volneno blago za moške in ženske obleke, svilene rute ter vse druge potrebščine pri tvrdki

Martin Šumer

Konjice, Slovenija.

Trgovina**: Jožef Farkaš :**

Sv. Jurij ob Ščavnici

priporoča veliko izbiro novodošlega blaga vseh vrst po znižanih cenah.

Sešite obleke domačega izdelka.

Pepček in Tinček.

Pepček in Tinček iz šole gresta, ter si med potoma nekaj povesta, Pepček Tinetu veselo novico pove, da šel z mamo v trgovino k „Drofeniku v Celje“ je.

Po kaj? ga vpraša Tine uljudno, po obleko za birmo, dokler ni še zamudno, ker le tam se da tako poceni kupiti, da zamorem namesto ene dve obleki nositi!

Najceneje se kupi

usnje, čevlji in čevljarske potrebščine pri

Francu Kokol
v Laškem trgu.**Vlačilec goseničar 25 in 50 HP**

(Tracteur en chenilles, Raupensechlepper)

za poljedelstvo in gospodarstvo, deluje zanesljivo in štedljivo, orje, vlači in žene tudi na mehkih in na najbolj strmih tleh, ne stiska tal. Obratuje se z benzino, petrolejem ali sirovim oljem.

Otto Kurth & Tedesco, Wien VII.
Doblergasse 1-33 b, telefon 38, 6. 42.

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadružni z neomejeno zavazo

Cankarjeva ulica 4, poleg davkarije

(poprej pri »Belem volu«)

kjer je najbolj varno naložen in se najvišje obrestuje. - Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Jeklene cerkvene zvonove

vlivamo v melodični in ubrani sestavi v teži 140 do 6000 kg. Dobavljamo po želji posamezne zvonove, v dvo, trozvoku itd. Zvonovi so mnogo cenejši in enakovredno nadomestilo za bronaste zvonove. Številna priznanja. Kratki dobavni rok.

Kranjska industr.družba Jesenice-Fužine,
Slovenija.

Denar naložite**najboljša**

pri

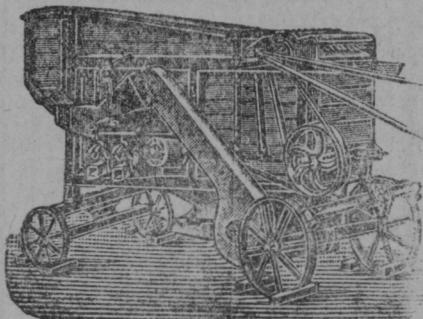
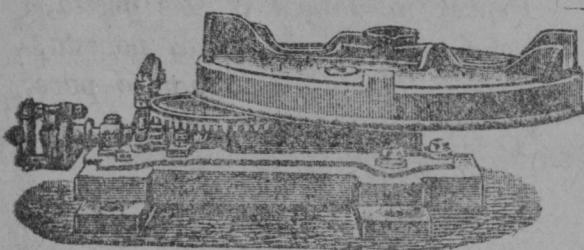
Spodnještajerski ljudski posojilnici r.z.z.n.z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranične vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Kmetje! pozor!**„SALONIT“**

se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah. Dolgoletno jamstvo jamči za izborno kakovost. »Salonit« je za pokrivanje strel in izoliranje sten proti vlagi najboljši material sedanjosti, kateri se uporablja širom cele Evrope. Proračune, cenike, kataloge in navodila pošilja brezplačno:

„SPLIT“
d. d. za cement Portland, Ljubljana.

Zastopniki se sprejmejo.

750

Tovarna strojev, llvarna železa in kovin**Franjo Farič****Maribor, Dvořakova ulica 9**

izdeluje mlatilnice, slamoreznice, sadne mlne (sistem „Dangl“), reporeznice, vetrnjake, mlne vseh sistemov, mlne za grozdje, viteljne (Göpel) lastnega izdelka po konkurenčnih cenah. Transmisije, ležišča, jermenice itd. Dobavlja razne strojne dele vseh sistemov po vzorih ali rizbah kakor tudi razne dele za polnojarmenike (Vollgatter). Prevzame popravila polnojarmenikov, strojev za obdelovanje lesa, motorjev, parnih in raznih drugih strojev. — Dobavi sivo in kovinasto litino po lastnih vzorcih ali risbah.

Veliči uspeh na letošnjem ljubljanskem velesejmu!**Spošna pozornost na moje stroje! Haročila za več stotisoč dinarjev zlasti iz Italije!****Pozor kmetje in posestniki vinogradov!**

Najnovejši stroj za melenje sadja in grozdja (v mliniran sistem), torej samo eden stroj.

Cene brez konkurenco!

Ne kupujte od agentov stroje, ker jih dobite v moji tovarni za 20 odstotkov ceneje in povrh še boljše.

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogu steklene in porcelanske posode, svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.

Najboljše cene in točna postrežba.**Spominjajte se ob vseh prilikah Dijaške večerje!****Najstarejši in edini najbolj varen denarni zavod v Ptaju.****Mestna hraničnica - Kreditno društvo.****Stanje vlog okrog 20 milijonov kron!****Sprejema vloge in daje različna posojila pod najugodnejšimi pogoji.**

**Zadružna gospodarska banka d. d.,
podružnica v Mariboru.**

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.**Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.****Pooblaščeni prodajalec srečk državne razr. loterije.**